

MEDICINFORBRUG - MONITORERING

2018

Cannabisprodukter – monitorering af brugen 3. kvartal 2018

SUNDHEDSDATA-
STYRELSEN

Brug af cannabisprodukter siden starten af forsøgsordningen med medicinsk cannabis

Som led i implementering af den 4-årige forsøgsordning med medicinsk cannabis, som trådte i kraft pr. 1. januar 2018, igangsattes løbende monitorering af forsøgsordningen på baggrund af data fra Sundheds- og Ældreministeriets styrelser¹ (1,2,3,4).

I denne kvartalsvise monitorering belyser Sundhedsdatastyrelsen udbredelsen af forbrug og anvendelse af cannabisprodukter. Ved cannabisprodukter forstås dels cannabisprodukter omfattet af forsøgsordningen med medicinsk cannabis, dels magistrelt fremstillede lægemidler indeholdende cannabis, godkendte lægemidler indeholdende cannabis samt lægemidler på udleveringstilladelse indeholdende cannabis.

På baggrund af indberetninger om salgsoplysninger til Lægemiddelstatistikregisteret², gives i denne monitorering et overblik over udbredelsen af salget af cannabisprodukter til og med 3. kvartal 2018.

Opgørelserne samlet for 3. kvartal 2018 viser:

- I alle regioner sælges cannabisprodukter overvejende via receptsalg i primærsektoren
- I hele forsøgsordningens periode er der indløst 4.428 recepter på cannabisprodukter til 1.701 borgere
- I 3. kvartal 2018 er der indløst 1.607 recepter på cannabisprodukter til 996 borgere
- I 3. kvartal 2018 er der indløst 631 recepter på cannabisprodukter omfattet af forsøgsordningen med medicinsk cannabis til 398 borgere
- I 3. kvartal 2018 har flest borgere (460) indløst recept på magistrelt fremstillede lægemidler indeholdende cannabis (737 recepter)
- I 3. kvartal 2018 har Region Sjælland det højeste mængdesalg af magistrelt fremstillede lægemidler indeholdende cannabis
- I 3. kvartal 2018 har Region Sjælland det højeste mængdesalg af cannabisprodukter omfattet af forsøgsordningen med medicinsk cannabis
- Det er primært borgere i aldersgruppen 42-64 år, der har indløst recept på cannabisprodukter og ligeledes, når der kun ses på cannabisprodukter omfattet af forsøgsordningen med medicinsk cannabis
- Flest borgere har indløst første recept på cannabisprodukter, der er udskrevet af en speciallæge
- Cannabisprodukterne i forsøgsordningen med medicinsk cannabis er primært givet 'mod neuropatiske smerter'

¹ Jf. L57 Forslag til lov om forsøgsordning med medicinsk cannabis, bemærkninger til lovforslaget pkt. 2.8, http://www.ft.dk/ripdf/samling/20171/lovforslag/L57/20171_L57_som_fremsat.pdf.

² Lægemiddelstatistikregisteret indeholder bl.a. oplysninger om salg af cannabisprodukter via danske apoteker i primær- og sygehussektor.

Udbredelsen af cannabisprodukter i primær- og sygehussektor

Receptsalg i primærsektoren driver mængdesalg

Mængdesalget af cannabisprodukter er opgjort for hhv. primær- og sygehussektor i mg aktivt stof på baggrund af beregning ud fra produkternes styrke, for at kunne sammenligne mængdesalget på tværs af regioner. Mængdesalget er fordelt på regioner og cannabisprodukt³, herunder:

- Cannabisprodukter omfattet af forsøgsordningen med medicinsk cannabis,
- Magistrelt fremstillede lægemidler indeholdende cannabis⁴,
- Godkendte lægemidler indeholdende cannabis
- Lægemidler på udleveringstilladelse indeholdende cannabis^{4,5}.

I løbet af 3. kvartal 2018 er der kommet tre nye cannabisprodukter omfattet af forsøgsordningen med medicinsk cannabis. De nye produkterne er alle orale opløsninger.

Det totale mængdesalg af cannabisprodukter er fortsat drevet af receptsalg i primærsektoren. Efter de første ni måneder af forsøgsordningens periode kan 94 pct. af det totale mængdesalg af cannabisprodukter henføres til primærsektoren, hvor der i alt er solgt 7.180 g aktivt stof, uanset type af cannabisprodukt. Mængdesalget af cannabisprodukter omfattet af forsøgsordningen med medicinsk cannabis udgør 2.240 g aktivt stof, hvoraf ca. 45 pct. (1.000 g aktivt stof) er solgt i 3. kvartal 2018. Det samlede mængdesalg af cannabisprodukter i sygehussektoren er 433 g aktivt stof og ligger generelt lavt i alle kvartaler i 2018.

I 3. kvartal 2018 kan det største mængdesalg af cannabisprodukter i primærsektoren igen henføres til magistrelt fremstillede lægemidler indeholdende cannabis⁵ (47 pct.) efterfulgt af cannabisprodukter omfattet af forsøgsordningen med medicinsk cannabis (36 pct.), godkendte lægemidler indeholdende cannabis (16 pct.) og lægemidler på udleveringstilladelse indeholdende cannabis (1 pct.) (data ikke vist).

Helt overordnede set er der i alle fem regioner i primærsektoren et salg af cannabisprodukter. Når mængdesalget af de enkelte cannabisprodukter opgøres i mg aktivt stof pr. 1.000 indbyggere, som vist i tabel 1, har Region Sjælland i 3. kvartal 2018 nu det største mængdesalg af magistrelt fremstillet lægemidler indeholdende cannabis i primærsektoren (391 mg aktivt stof pr. 1.000 indbyggere) efterfulgt af Region Hovedstaden (368 mg aktivt stof pr. 1.000 indbyggere). I

³ En oversigt over hvilke cannabisprodukter, der indgår i de respektive produkttyper kan findes af [Afgrensning](#)

⁴ For produkttyperne 'Magistrelt fremstillede lægemidler indeholdende cannabis' og 'Lægemidler på udleveringstilladelse indeholdende cannabis' gælder det, at specifikke varenumre er oprettet henover perioden januar 2017 til og med november 2017. Der må forventes en vis periode for implementering af korrekt indberetning på et nyt tildelt varenummer, og produkter kan ligeledes have været solgt før tildeling af et specifikt varenummer. Et eventuelt salg før ibrugtagning af specifikke oprettede varenumre er dog ikke muligt at se af de indberettede oplysninger til Lægemiddelstatistikregisteret.

⁵ Både før og efter ikrafttrædelse af forsøgsordningen med medicinsk cannabis har mængdesalget af magistrelt fremstillede lægemidler indeholdende cannabis været størst. Dette gælder både i primær- og sygehussektoren, hvor salget i 3. kvartal 2018 udgør 50 pct. af det samlede mængdesalg.

Region Midtjylland og Region Sjælland er der en stigning i salget fra 2. til 3. kvartal 2018, mens der er et fald i Region Nordjylland og Region Syddanmark i samme periode. Forbruget i Region Hovedstaden er uændret i forhold til 2. kvartal 2018. Forbruget vil formentlig fortsætte med at stige lidt endnu alene på den baggrund, at en stigning må forventes for produkter, der initialt får registreret forbruget på et samlevarenummer og, som overgår til et selvstændigt varenummer.

I 3. kvartal 2018 har Region Sjælland igen det højeste mængdesalg af cannabisprodukter omfattet af forsøgsordningen med medicinsk cannabis (341 mg aktivt stof pr. 1.000 indbyggere) efterfulgt af Region Hovedstaden (229 mg aktivt stof pr. 1.000 indbyggere). Foruden Region Midtjylland, hvor der er et fald og Region Nordjylland, hvor der er et uændret forbrug, er der i de tre øvrige regioner en stigning i salget fra 2. til 3. kvartal 2018, jf. tabel 1, men det formodes ikke kun at bero på øget detaljering af indberetning.

Godkendte lægemidler indeholdende cannabis sælges primært i Region Syddanmark, og mængdesalget i primærsektoren er her højere end mængdesalget af cannabisprodukter omfattet af forsøgsordningen med medicinsk cannabis. I Region Nordjylland og Region Syddanmark er der fra 2. til 3. kvartal en stigning i mængdesalget af godkendte lægemidler indeholdende cannabis, mens der er et fald i de øvrige regioner jf. tabel 1.

Lægemidler på udleveringstilladelse indeholdende medicinsk cannabis fremgår med det laveste mængdesalg i primærsektoren i 2018. I Region Hovedstaden og Region Nordjylland er der mindre stigninger fra 2. til 3. kvartal 2018, mens der er et fald i de øvrige regioner i samme periode, jf. tabel 1.

På sygehuse anvendes cannabisprodukter i alle regioner bortset fra Region Sjælland. Det primære forbrug på sygehusene er af magistrelt fremstillet lægemidler indeholdende cannabis. I 3. kvartal 2018 er mængdesalget størst i Region Hovedstaden, hvor der er solgt 71 mg aktivt stof pr. 1.000 indbyggere, hvilket er mindre end i 2. kvartal 2018 (84 mg aktivt stof pr. 1.000 indbyggere).

Godt 1/3 af mængdesalget af alle cannabisprodukter solgt i sygehussektoren er i forsøgsordningens første ni måneder solgt til afdelinger på privatsygehuse i Region Hovedstaden, Region Nordjylland og Region Syddanmark. Efter implementering af forsøgsordningen med medicinsk cannabis er cannabisprodukterne omfattet af forsøgsordningen med medicinsk cannabis solgt til private sygehuse i 1. og 3. kvartal 2018 (data ikke vist).

Tabel 1 Mængdesalg opgjort i mg aktivt stof pr. 1.000 indbyggere i primær- og sygehussektor fordelt på cannabisprodukt og region for perioden 4. kvartal 2017 til 3. kvartal 2018.

Sektor	Cannabisprodukt**	Region	År og kvartal			
			2017-4	2018-1	2018-2	2018-3
Primær	Forsøgsordning*	Hovedstaden	n/a	97,3	174,9	228,5
		Midtjylland	n/a	39,9	96,4	90,1
		Nordjylland	n/a	44,7	85,6	86,8
		Sjælland	n/a	110,1	258,9	340,7
		Syddanmark	n/a	62,7	84,9	109,4
	Magistrelt	Hovedstaden	167,0	294,5	367,9	367,9
		Midtjylland	18,5	91,3	99,2	145,9
		Nordjylland	17,4	24,9	36,4	30,6
		Sjælland	119,5	292,1	315,0	390,6
		Syddanmark	31,8	51,3	113,6	86,9
	Godkendt	Hovedstaden	41,3	70,2	68,5	49,6
		Midtjylland	41,8	41,6	62,9	60,6
		Nordjylland	103,6	124,5	87,4	95,3
		Syddanmark	58,9	124,0	112,5	139,3
	Udleveringstilladelse	Hovedstaden	1,7	2,4	4,1	5,4
		Midtjylland	2,5	2,7	4,1	2,5
		Nordjylland	4,6	1,8	1,5	3,1
		Sjælland	1,6	5,9	8,6	5,4
		Syddanmark	1,1	1,5	0,4	0,2
	Sygehus	Forsøgsordning*	Hovedstaden	.	0,8	.
Midtjylland			.	.	0,5	0,5
Nordjylland		
Sjælland		
Syddanmark			.	.	.	1,2
Magistrel		Hovedstaden	14,6	65,1	84,4	71,2
		Midtjylland	0,4	0,2	.	.
		Nordjylland	.	.	.	1,7
		Sjælland
		Syddanmark	5,0	6,1	1,2	0,4
Godkendt		Hovedstaden	.	.	0,9	.
		Midtjylland
		Nordjylland
		Sjælland
		Syddanmark	.	1,3	1,3	.
Udleveringstilladelse	Hovedstaden	.	0,2	2,5	3,3	
	Midtjylland	.	.	0,1	0,1	
	Nordjylland	
	Sjælland	
	Syddanmark	.	0,1	0,1	0,1	

Sundhedsdatastyrelsen, Lægemiddelstatistikregistret (opdateret til og med september 2018).

Note: *Der foreligger ikke tal fra 4. kvartal 2017, da forsøgsordningen først trådte i kraft i januar 2018.

** For læsevenlighedens skyld er der for cannabisprodukterne anvendt følgende termer i tabellen: 'Forsøgsordning', 'Magistrel', 'Godkendt' og 'Udleveringstilladelse', som står for hhv.: 'Cannabisprodukter omfattet af forsøgsordningen med medicinsk cannabis', 'Magistrelt fremstillede lægemidler indeholdende cannabis', 'Godkendte lægemidler indeholdende cannabis', og 'Lægemidler på udleveringstilladelse indeholdende cannabis'. For yderligere specifikation henvises til [Afgrænsning](#).

Mængdesalget af de enkelte produkttyper er opgjort i mg aktivt stof pr. 1.000 indbyggere på baggrund af beregning ud fra produkternes styrke, for at kunne sammenligne mængdesalget på tværs af regioner.

'.' angiver, at der ikke er noget salg af medicinsk cannabis.

Cannabisprodukter købes primært af voksne over 42

Tabel 2 viser antallet af unikke borgere, der siden starten af forsøgsordningen med medicinsk cannabis har indløst recept på cannabisprodukter, og antallet af indløste recepter fordelt på type af cannabisprodukt⁶. Borgere kan have indløst recept på flere af de i tabellen nævnte cannabisprodukter, hvorved de vil tælle med flere gange i tabellen. Yderligere er der borgere, som har indløst flere recepter på samme type af cannabisprodukt. Ligesom i 2. kvartal er der i 3. kvartal 2018 flest borgere, der har indløst recept på magistrelt fremstillet lægemidler indeholdende cannabis, jf. tabel 2. Lidt under halvdelen af alle recepter (46 pct.) er på magistrelt fremstillede lægemidler indeholdende cannabis.

Tabel 2 Antal borgere og indløste recepter på cannabisprodukter fordelt på type af produkt for perioden 1. til 3. kvartal 2018.

	Cannabisprodukt*	År og kvartal			Hele perioden
		2018-1	2018-2	2018-3	
Antal borgere	Forsøgsordning	225	323	398	700
	Magistrel	365	451	460	808
	Godkendt	143	133	133	231
	Udleveringstilladelse	24	25	25	37
	Cannabisprodukter, i alt **	740	911	996	1.701
Antal recepter	Forsøgsordning	407	585	631	1.623
	Magistrel	587	730	737	2.054
	Godkendt	210	200	188	598
	Udleveringstilladelse	46	56	51	153
	Cannabisprodukter, i alt **	1.250	1.571	1.607	4.428

Kilde: Sundhedsdatastyrelsen, Lægemiddelstatistikregistret (opdateret til og med september 2018).

Note: Nogle borgere har indløst recepter på flere cannabisprodukter. Herudover er der borgere, som har indløst flere recepter på samme cannabisprodukt. Derfor må antal borgere ikke summeres for forskellige kvartaler. Et samlet estimat er angivet under kolonnen 'Hele perioden'.

* For læsevenlighedens skyld er der for cannabisprodukterne anvendt følgende termer i tabellen: 'Forsøgsordning', 'Magistrel', 'Godkendt' og 'Udleveringstilladelse', som står for hhv.: 'Cannabisprodukter omfattet af forsøgsordningen med medicinsk cannabis', 'Magistrelt fremstillede lægemidler indeholdende cannabis', 'Godkendte lægemidler indeholdende cannabis', og 'Lægemidler på udleveringstilladelse indeholdende cannabis'. For yderligere specifikation henvises til [Afgrænsning](#).

**Optælling af antal borgere, der har indløst recept på mindst én type produkt indeholdende cannabisprodukt.

⁶ Recepter kan være udskrevet af sygehuslæger men indgår, grundet indløsning på et primært apotek, som en del af primærsektoren.

Ses der på hele perioden uden opdeling i kvartaler er der i de første ni måneder af forsøgsordningen med medicinsk cannabis på apotekerne indløst i alt 4.428 recepter på cannabisprodukter til 1.701 unikke borgere⁷. Heraf er der indløst 1.623 recepter på cannabisprodukter omfattet af forsøgsordningen med medicinsk cannabis til 700 borgere. Størstedelen af borgerne har dermed fået recepter på cannabis, der ikke er omfattet af forsøgsordningen med medicinsk cannabis, jf. tabel 2.

Det er fortsat borgere i alderen 42-64 år, der primært indløser recept på cannabisprodukter. Dette gør sig ligeledes gældende, når der ses på de enkelte typer af cannabisprodukter med undtagelse af produkter på udleveringstilladelse, hvor det lille forbrug er lige så højt hos de 65+-årige, jf. tabel 3. Halvdelen af recepterne er indløst af ældre voksne mellem 42 og 64 år, mens 36 pct. af recepterne er indløst af ældre over 64 år. Borgere i én aldersgruppe i tabel 3 kan godt have indløst recept på flere forskellige typer af cannabisprodukter. I 3. kvartal 2018 er der fortsat ikke registreret salg af cannabisprodukter til børn under 18 år.

Tabel 3 Antal borgere og indløste recepter på cannabisprodukter fordelt på aldersgrupper og type af cannabisprodukt for perioden 1. til 3. kvartal 2018.

Aldersgruppe	Cannabisprodukt*	Antal borgere	Antal recepter
Voksne, yngre 18-41 år	Forsøgsordning	116	276
	Magistrel	77	184
	Godkendt	29	96
	Udleveringstilladelse	<5	25
Voksne, ældre 42-64 år	Forsøgsordning	333	851
	Magistrel	364	958
	Godkendt	145	362
	Udleveringstilladelse	16	63
Ældre, 65+ år	Forsøgsordning	251	496
	Magistrel	367	912
	Godkendt	57	140
	Udleveringstilladelse	17	65

Kilde: Sundhedsdatastyrelsen, Lægemiddelstatistikregistret (opdateret til og med september 2018).

Note: Nogle borgere har indløst recepter på flere cannabisprodukter. Herudover er der borgere, som har indløst flere recepter på samme cannabisprodukt.

Alder er tildelt ud fra første recept på et hvilket som helst medicinsk cannabis produkt i løbet af et år.

* For læsevenlighedsens skyld er der for cannabisprodukterne anvendt følgende termer i tabellen: 'Forsøgsordning', 'Magistrel', 'Godkendt' og 'Udleveringstilladelse', som står for hhv.: 'Cannabisprodukter omfattet af forsøgsordningen med medicinsk cannabis', 'Magistrelt fremstillede lægemidler indeholdende cannabis', 'Godkendte lægemidler indeholdende cannabis', og 'Lægemidler på udleveringstilladelse indeholdende cannabis'. For yderligere specifikation henvises til [Afgrænsning](#).

Også i 3. kvartal 2018 har flere kvinder (60 pct.) end mænd indløst recept på cannabisprodukter. Denne fordeling mellem kvinder og mænd gælder ligeledes for indløste recepter på cannabisprodukter omfattet af forsøgsordningen med medicinsk cannabis (data ikke vist).

⁷ Nogle borgere har indløst recepter på flere cannabisprodukter. Disse borgere er kun talt med én gang i opgørelsen.

Flest borgere får første recept på cannabisprodukt fra speciallæge

Sundhedsdatastyrelsen har set på hvilken lægetype⁸, der har udskrevet borgeres første recept på et cannabisprodukt. Helt generelt udskriver speciallæger første recept til næsten halvdelen (46 pct.) af alle nye brugere. Sygehuslæger udskriver første recept til 23 pct. af de nye brugere, mens de alment praktiserende læger udskriver første recept til 15 pct. af de nye brugere⁹ (data ikke vist). Her er der ikke set på hvilket cannabisprodukt, lægerne har udskrevet recept på.

Tabel 4 viser hvilken lægetype, der opstarter borgere i behandling med cannabisprodukter. Godt halvdelen af borgerne, der opstarter behandling under forsøgsordningen med medicinsk cannabis, får recepten på cannabisproduktet omfattet af forsøgsordningen med medicinsk cannabis af en speciallæge (53 pct.). Over halvdelen af borgerne, der opstarter behandling med magistrelt fremstillede lægemidler indeholdende cannabis får første recept fra speciallæge (51 pct.). Godkendte lægemidler indeholdende cannabis opstartes stort set kun af sygehuslægerne (97 pct.). Det er også sygehuslægerne, der hyppigst opstarter nye brugere af lægemidler på udleveringstilladelse indeholdende cannabis (73 pct.).

I tabellen ses desuden, at speciallæger kun opstarter borgere i behandling med cannabisprodukter omfattet af forsøgsordningen med medicinsk cannabis samt magistrelt fremstillede lægemidler indeholdende cannabis. Alment praktiserende læger og sygehuslæger opstarter borgere i behandling med alle cannabisprodukter.

Tabel 4 Antal borgere med første receptindløsning på medicinsk cannabis fordelt på lægetype og produkttype for perioden 1. til 3. kvartal 2018.

Lægetype*	Cannabisprodukt**	Antal borgere
Speciallæge	Forsøgsordning	369
	Magistrel	360
	Godkendt	.
	Udleveringstilladelse	.
Sygehuslæge	Forsøgsordning	79
	Magistrel	141
	Godkendt	116
	Udleveringstilladelse	16
Alment praktiserende læge	Forsøgsordning	121
	Magistrel	94
	Godkendt	<5
	Udleveringstilladelse	5
Andet, inkl. læge uden ydernummer	Forsøgsordning	132
	Magistrel	115
	Godkendt	.
	Udleveringstilladelse	<5

⁸ Lægetyperne er klassificeret overordnet i grupper ud fra det hovedspeciale, der er tilknyttet praksis (ydernummer) i Yderregisteret. Sygehuslæger er klassificeret i en egen gruppe.

⁹ De resterende 16 pct. af borgerne får udskrevet første recept fra lægetypen 'Andet, inkl. læge uden ydernummer', hvilket dækker over 'Erstatningskode', 'Fiktive' og 'Øvrigt/ukendt' i Yderregistret. Se tabel 8 i [Afgrensning](#).

Kilde: Sundhedsdatastyrelsen, Lægemiddelstatistikregistret (opdateret til og med september 2018) og Yderregistret (opdateringsdato 02. oktober 2018).

Note: '.' angiver, at ingen nye borgere har indløst først recept på cannabis produktet udskrevet af den pågældende lægetype. Samme borger kan godt optræde under flere forskellige lægetyper eller cannabisprodukter med første recept.
 *Lægetyperne er klassificeret overordnet i grupper ud fra det hovedspeciale, der er tilknyttet praksis i Yderregisteret. Sygehuslæger er klassificeret i en egen gruppe. De enkelte specialer i hver lægetype kan findes i [Afgrænsning](#).
 ** For læsevenligheds skyld er der for cannabisprodukterne anvendt følgende termer i tabellen: 'Forsøgsordning', 'Magistrel', 'Godkendt' og 'Udleveringstilladelse', som står for hhv.: 'Cannabisprodukter omfattet af forsøgsordningen med medicinsk cannabis', 'Magistrelt fremstillede lægemidler indeholdende cannabis', 'Godkendte lægemidler indeholdende cannabis', og 'Lægemidler på udleveringstilladelse indeholdende cannabis'. For yderligere specifikation henvises til [Afgrænsning](#).

Læger i alle regioner udskriver cannabisprodukter

Læger i alle regioner udskriver recepter på cannabisprodukter. Dette fremgår af tabel 5, der opsummerer antallet samt andelen af receptudstedere i hver region fordelt på cannabisprodukter for forsøgsordningens første ni måneder¹⁰. Herudover er en særskilt kolonne også tilføjet, hvor receptudstedere blot indgår, hvis de har udskrevet mindst én type cannabisprodukt. Da lægepraksis/sygehusafdelinger i regionerne ofte udskriver recepter på flere typer af cannabisprodukter, er der en difference i kolonnen 'I alt' og 'Mindst én produkttype'.

Tabel 5 Antal receptudstedere af cannabisprodukter fordelt på type af cannabisprodukt og regioner for perioden 1. til 3. kvartal 2018.

Region	Cannabisprodukt***				I alt**	Mindst én produkttype (%)*
	Forsøgsordning (%)*	Magistrel (%)*	Godkendt (%)*	Udleveringstilladelse (%)*		
Hovedstaden	49 (32)	105 (51)	24 (37)	13 (35)	191	163 (42)
Midtjylland	23 (15)	31 (14)	9 (14)	8 (22)	71	63 (16)
Nordjylland	18 (12)	13 (6)	5 (8)	2 (5)	38	29 (7)
Sjælland	23 (15)	34 (17)	12 (18)	10 (27)	79	68 (17)
Syddanmark	40 (26)	21 (10)	15 (23)	4 (11)	80	66 (17)
Hovedtotal	153 (100)	204 (100)	65 (100)	37 (100)	459	389 (100)

Kilde: Sundhedsdatastyrelsen, Lægemiddelstatistikregistret (opdateret til og med september 2018).

Note: *Andelen er beregnet i forhold total antal receptudstedere for hvert cannabisprodukt.
 **Receptudstedere kan indgå flere gange i opgørelsen, hvis de udskriver recept på flere cannabisprodukter. Receptudstedere uden kendt region er ikke medtaget i tabellen (3 pct.).
 ***For læsevenligheds skyld er der for cannabisprodukterne anvendt følgende termer i tabellen: 'Forsøgsordning', 'Magistrel', 'Godkendt' og 'Udleveringstilladelse', som står for hhv.: 'Cannabisprodukter omfattet af forsøgsordningen med medicinsk cannabis', 'Magistrelt fremstillede lægemidler indeholdende cannabis', 'Godkendte lægemidler indeholdende cannabis', og 'Lægemidler på udleveringstilladelse indeholdende cannabis'. For yderligere specifikation henvises til [Afgrænsning](#).

¹⁰ Tabellen er lavet på baggrund af unikke ydernumre og sygehusafdelingskoder¹⁰. Sygehuslæger er koblet til den region, hvori sygehuset hører hjemme, ligesom ydernummerets placering bestemmer, hvilken region det henføres til. Ydernummer eller sygehusafdelingskode kan dække flere læger. Såfremt flere læger er tilknyttet samme praksis eller samme sygehusafdeling, vil de ofte have det samme ydernummer eller den samme sygehusafdelingskode.

Andelen af unikke receptudstedere fordeler sig over hele landet. Ligesom i 2. kvartal er der efter ni måneder af forsøgsordningen med medicinsk cannabis flest receptudstedere repræsenteret i Region Hovedstaden (42 pct.) og færrest i Region Nordjylland (7 pct.), når der ses på lægepraksis/sygehusafdelinger, der udskriver cannabisprodukter uanset type af produkt. I de øvrige regioner udgør andelen af receptudstedere 16 pct. i Region Midtjylland, 17 pct. i Region Sjælland samt 17 pct. i Region Syddanmark.

Blandt de receptudstedere, der udskriver cannabisprodukter omfattet af forsøgsordningen med medicinsk cannabis (153), er 32 pct. (49) fra Region Hovedstaden, mens 12 pct. (18) er fra Region Nordjylland. Også for magistrelt fremstillede lægemidler indeholdende cannabis, er mere end halvdelen af alle receptudstedere fra Region Hovedstaden (51 pct.), mens 6 pct. er fra Region Nordjylland, jf. tabel 5.

Helt generelt har Region Hovedstaden - i forhold til de øvrige regioner - flest receptudstedere, der udskriver cannabisprodukter. Region Hovedstaden har dog mere end 3 gange flere indbyggere i forhold til Region Nordjylland. I opgørelsen er der ikke sammenholdt med det totale antal af ydernumre i praksissektoren i hver af regionerne, ligesom der ikke er sammenholdt med antallet af sygehusafdelinger i de enkelte regioner.

Cannabisprodukter omfattet af forsøgsordningen med medicinsk cannabis gives primært mod neuropatiske smerter

Indikationer, der er påført de indløste recepter på cannabisprodukter, er opgjort for forsøgsordningens første ni måneder. Dette er gjort på baggrund af receptoplysninger¹¹ indberettet til Lægemiddelstatistikregisteret.

De tre hyppigst benyttede indikationer på indløste recepter på cannabisprodukter er ligesom forrige kvartal 'Ingen indikation'¹² (56 pct.), 'Mod neuropatiske smerter-forsøgsordning' (23 pct.) og 'Ved multipel sklerose' (7 pct.), jf. tabel 6.

Den højeste andel af indløste recepter registreret med 'Ingen indikation', er recepter på magistrelt fremstillede lægemidler indeholdende cannabis. Disse udgør 81 pct. af antallet af indløste recepter uden angivet indikation.

¹¹ Receptoplysninger vedrørende indikation indberettes til Lægemiddelstatistikregisteret i form af indikationskode. I de tilfælde, hvor der er benyttet fritekstindikation, indberettes denne tekst ikke til Lægemiddelstatistikregisteret.

¹² 'Ingen indikation' dækker dels recepter hvor der er benyttet en indikation i form af fritekst eller hvor angivelse af indikationen er manglende.

Tabel 6 Antal indløste recepter fordelt på cannabisprodukter fordelt på indikation og type af produkt for perioden 1. til 3. kvartal 2018.

Indikationstekst*	Cannabisprodukt**			
	Forsøgs- ordning	Godkendt	Magistrel	Udleverings- tilladelse
Mod neuropatiske smerter- forsøgsordning	990	7	5	.
Ingen indikation	180	177	1.988	124
Mod neuropatiske smerter ved cancer	163	<5	.	.
Mod neuropatiske smerter ved multipel sklerose	96	<5	<5	.
Mod kvalme og opkastning ved kemoterapi	59	7	<5	.
Mod neuropatiske smerter ved rygmarvsskade	52	<5	.	.
Mod neuropatiske smerter	22	<5	32	24
Mod spasticitet ved rygmarvsskade	17	11	.	.
Mod spasticitet ved multipel sklerose	16	49	.	.
Smertestillende	12		<5	
Ved multipel sklerose	10	308	.	.
Mod smerter	<5	8	9	5
Over for allergi	<5	.	.	.
Mod spasticitet	<5	8	.	.
Mod dystoni	.	<5	.	.
Mod tics	.	<5	.	.
Mod bindevævssygdom	.	<5	.	.
Mod angst	.	<5	.	.
Mod Parkinsons sygdom	.	.	<5	.
Ved dissemineret sklerose	.	<5	.	.
Ved trigeminusneuralgi	.	.	<5	.
Mod Hortons hovedpine	.	<5	.	.
Mod kvalme	.	.	5	.
Mod muskelkramper	.	.	<5	.
Mod spasmer	.	<5	.	.

Kilde: Sundhedsdatastyrelsen, Lægemiddelstatistikregistret (opdateret til og med september 2018).

Note: '.' angiver, at ingen borgere har indløst recept på cannabisprodukter med den nævnte indikationstekst. 'Ingen indikation' dækker manglende eller indikation i form af fritekst, som ikke indberettes til Lægemiddelstatistikregistret. I indberettet data er der to varianter af indikationsteksten 'Mod neuropatiske smerter' registreret under to forskellige indikationskoder. For at skelne brugen af de to indikationskoder, er teksten for den ene kode i denne Medicinforbrug - Monitorering omdøbt til 'Mod neuropatiske smerter – forsøgsordning'
 * Vejledende specifikke cannabisindikationer, jf. <https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=196792>, er i tabellen fremhævet med grøn baggrund.
 ** For læsevenlighedens skyld er der for cannabisprodukterne anvendt følgende termer i tabellen: 'Forsøgsordning', 'Magistrel', 'Godkendt' og 'Udleveringstilladelse', som står for hhv.: 'Cannabisprodukter omfattet af forsøgsordningen med medicinsk cannabis', 'Magistrelt fremstillede lægemidler indeholdende cannabis', 'Godkendte lægemidler indeholdende cannabis', og 'Lægemidler på udleveringstilladelse indeholdende cannabis'. For yderligere specifikation henvises til **Afgrænsning**. Antal recepter <5 er angivet som '<5' for at indikere, at der er tale om små og usikre tal.

Endvidere fremgår det af tabel 6, at der for cannabisprodukter omfattet af forsøgsordningen med medicinsk cannabis oftest angives den vejledende specifikke cannabisindikation¹³, 'mod neuropatiske smerter – forsøgsordning'¹⁴ (61 pct.).

Afgrænsning

Denne MedicinForbrug – Monitorering er afgrænset til at omhandle de produkter, som til og med 3. kvartal 2018 var optaget i - og kunne ordineres til patienter omfattet af - forsøgsordningen med medicinsk cannabis. Inkluderet er desuden andre cannabisprodukter, som omfatter magistrelt fremstillede lægemidler indeholdende cannabis, godkendte lægemidler indeholdende cannabis samt lægemidler på udleveringstilladelse indeholdende cannabis. De specifikke produkter under hver cannabisprodukt er listet nedenfor i tabel 7.

Tabel 7 Cannabisprodukter.

Cannabis-produkt*	Produktspecifikation
Forsøgsordning	<ul style="list-style-type: none"> > Bediol 'CannGros', urtete, 63+80 mg/g, pakningsstørrelse 5 g (N02BG10) > Bedrocan 'CannGros', urtete, 220 mg/g, pakningsstørrelse 5 g (N02BG10) > CBD DROPS 'STENOCARE', oral opløsning <2+25 mg/ml, pakningsstørrelse 40 ml (N02BG10) > 1:1 DROPS 'STENOCARE', oral opløsning 12,5+12,5 mg/ml, pakningsstørrelse 40 ml (N02BG10) > THC DROPS 'STENOCARE', oral opløsning 25+<2 mg/ml, pakningsstørrelse 40 ml (N02BG10)
Godkendt	<ul style="list-style-type: none"> > Sativex, mundhulespray, opløsning, 27+25 mg/ml, pakningsstørrelse 3 x 10 ml (N02BG10)
Magistrel	<ul style="list-style-type: none"> > Dronabinol (THC), orale dråber, 25 mg/ml, pakningsstørrelse 3 ml. Denne findes også i 10 ml hhv. 30 ml. (A04AD10) > Dronabinol (THC), kapsler, 2,5 mg, pakningsstørrelse 60 stk. (A04AD10) > Dronabinol /cannabidiol (THC/CBD), kapsler, 2,5/5mg, pakningsstørrelse 50 stk. (N02BG10) > Cannabidiol (CBD), orale dråber, 50 mg/ml, pakningsstørrelse 10 ml. Denne findes også i 30 ml. (ingen ATC-kode) > Cannabidiol (CBD), orale dråber, 10 mg/ml, pakningsstørrelse 10 ml. Denne findes også i 10 ml. (ingen ATC-kode) > Cannabidiol (CBD), orale dråber, 300 mg/ml, pakningsstørrelse 30 ml. (ingen ATC-kode) > Cannabidiol (CBD), tabletter, 10 mg, pakningsstørrelse 50 stk. (ingen ATC-kode)
Udleveringstilladelse	<ul style="list-style-type: none"> > Marinol, kapsler, 2,5 mg, 60 stk. (A04AD10). > Nabilone, kapsler, 1 mg, 20 stk. (A04AD11).

¹³ Vejledende specifikke cannabisindikationer, er 7 indikationer, som det af Lægemiddelstyrelsen er vurderet relevant at behandle med medicinsk cannabis ifølge 'Vejledning om lægers behandling af patienter med medicinsk cannabis omfattet af forsøgsordningen'. Disse indikationer har egne indikationskoder.

¹⁴ Sundhedsdatastyrelsen har i dette Medicinforbrug - Monitorering tilføjet ' - forsøgsordning' til indikationsnavnet for indikationskoden, da denne ellers kunne forveksles med en anden indikationskode ligeledes med navnet 'mod neuropatiske smerter'.

Kilde: Sundhedsdatastyrelsen, Lægemiddelstatistikregistret

Note *For læsevenlighedens skyld er der for cannabisprodukterne anvendt følgende termer i tabellen: 'Forsøgsordning', 'Magistrel', 'Godkendt' og 'Udleveringstilladelse', som står for hhv.: 'Cannabisprodukter omfattet af forsøgsordningen med medicinsk cannabis', 'Magistrelt fremstillede lægemidler indeholdende cannabis', 'Godkendte lægemidler indeholdende cannabis', og 'Lægemidler på udleveringstilladelse indeholdende cannabis'.

Ved opgørelse af mængdesalget af cannabisprodukter, er perioden udvidet og dækker salg fra 4. kvartal 2017 til og med 3. kvartal 2018. Dette er for at se på udviklingen i mængdesalget af cannabisprodukter også op til forsøgsordningens ikrafttrædelse. Det er dog kun mængdesalget af cannabisprodukter, der ikke er omfattet af forsøgsordningen med medicinsk cannabis, der medgår i 4. kvartal 2017.

I tabel 1 er mængdesalget af de cannabisprodukter opgjort i mg aktivt stof pr. 1.000 indbyggere på baggrund af beregning ud fra produkternes styrke, for at kunne sammenligne mængdesalget på tværs af regioner. Eftersom cannabisprodukterne har varierende styrker, vil en opgørelse i antal solgte pakninger ikke give mulighed for korrekt sammenlignelighed af mængdesalget på tværs af regioner. Cannabisprodukterne omfattet af forsøgsordningen med medicinsk cannabis har desuden ikke en tildelt defineret døgn dosis (DDD¹⁵) -værdi. For godkendte lægemidler indeholdende cannabis er den af WHO angivne DDD¹⁶ omregnet til mg aktivt stof, således at mængdesalget af denne produkttype ligeledes kan vises i tabel 1.

For så vidt angår magistrelt fremstillede lægemidler indeholdende cannabis samt lægemidler på udleveringstilladelse indeholdende cannabis, skal det bemærkes, at specifikke varenumre til indberetning af salg er oprettet henover perioden januar 2017 til og med november 2017. Salget har forinden været indberettet på et samlevarenummer. Der må forventes en vis periode for implementering af korrekt indberetning på et nyt tildelt varenummer. Produkter kan ligeledes have været solgt før tildeling af et specifikt varenummer. Et eventuelt salg før ibrugtagning af specifikke oprettede varenumre er dog ikke muligt at se af de indberettede oplysninger til Lægemiddelstatistikregisteret. Specifikke varenumre til brug for indberetning oprettes løbende af Sundhedsdatastyrelsen efter anmodning fra bl.a. apoteker, og forbrug kan kun monitoreres i det omfang, hvor de specifikke varenumre anvendes.

Fra sygehussektoren modtages indberetninger til Lægemiddelstatistikregisteret vedrørende salg til både offentlige sygehuse samt til privatsygehuse. Indberetningen foregår alene på sygehusafdelingsniveau, og det er derfor ikke muligt at opgøre salget til antal personer i sygehussektoren.

Specialetyper, der indgår i de respektive lægetyper, er listet i tabel 8 nedenfor.

¹⁵ DDD, Defineret Døgn Dosis. Defineres af WHO som den antagne gennemsnitlige vedligeholdelsesdosis pr dag for en voksen når lægemiddelstoffet benyttes på dets hovedindikation.

¹⁶ Den af WHO angivne DDD for Sativex: N02BG10, delta-9-tetrahydrocannabinol (THC) 2.7 mg/cannabidiol (CBD) 2.5 mg, DDD = 8 UD (= sprays).

Tabel 8 Gruppering af specialer

Lægetype	Specialer fra Yderregistret
Speciallæge	'Anæstesiologi', 'Psykiatri', 'Reumatologi (Fysiurgi)' og 'Ørelægehjælp' (privat praktiserende)
Sygehuslæge	Hospitalslæge
Alment praktiserende læge	'Almen lægegering', 'Vagtlæger' (privat praktiserende)
Andet, inkl. læge uden yder-nummer	'Erstatningskode', 'Fiktive' og 'Øvrigt/ukendt'

Kilde: Sundhedsdatastyrelsen, Yderregistret (opdateringsdato 02. oktober 2018).

Referencer

- ¹ MedicinForbrug Indblik 2018: Medicinsk cannabis- udbredelse af forsøgsordningen i januar 2018. Sundhedsdatastyrelsen, 2018. <https://sundhedsdatastyrelsen.dk/da/tal-og-analyser/analyser-og-rapporter/laegemidler/emnespecifikke-analyser/analyser-om-medicinsk-cannabis> (set: 03.09.18)
- ² MedicinForbrug Indblik 2018: Medicinsk cannabis- udbredelse af forsøgsordningen til og med februar 2018. Sundhedsdatastyrelsen, 2018. <https://sundhedsdatastyrelsen.dk/da/tal-og-analyser/analyser-og-rapporter/laegemidler/emnespecifikke-analyser/analyser-om-medicinsk-cannabis> (set: 03.09.18)
- ³ MedicinForbrug Monitorering: Medicinsk cannabis- monitorering af brugen 1. kvartal 2018. Sundhedsdatastyrelsen, 2018. <https://sundhedsdatastyrelsen.dk/da/tal-og-analyser/analyser-og-rapporter/laegemidler/emnespecifikke-analyser/analyser-om-medicinsk-cannabis> (set: 03.09.18)
- ⁴ MedicinForbrug Monitorering: Medicinsk cannabis- monitorering af brugen 2. kvartal 2018. Sundhedsdatastyrelsen, 2018. <https://sundhedsdatastyrelsen.dk/da/tal-og-analyser/analyser-og-rapporter/laegemidler/emnespecifikke-analyser/analyser-om-medicinsk-cannabis> (set: 03.09.18)

Udgiver	Sundhedsdatastyrelsen
Kontakt	medicindata@sundhedsdata.dk
Web-adresse	www.sundhedsdata.dk
Titel	MedicinForbrug - Monitorering Cannabisprodukter– monitorering af brugen 3. kvartal 2018

Rapport kan frit refereres med tydelig kildeangivelse